

EĞİTİM FAKÜLTESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYET BAŞARI NOTLARI İLE KPSS PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Recep ÖZKAN*

Arş. Gör. Sami PEKTAŞ**

ÖZ: Yüksek öğrenim sonrası herhangi bir işe girmede hemen her alanda, mezuniyet sonrası yapılan çeşitli sınav sonuçları etkili olmaktadır. Bu sınavlardan biriside de kamu personeli seçme sınavıdır. Özellikle eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin, öğretmen olarak atanabilmeleri için belirtilen sınavdan belirli bir puan almaları branşlarına atanmalarında temel kıstas olarak belirlenmektedir. Yapılan sınavın özelliği nedeniyle, lisans döneminde görülen derslerin etkisinin fazla olmadığı, daha çok test tekniğini bilmenin sınavda başarıyı getirdiği düşünülmektedir. Bu çalışmada, Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı problem konusu yapılmaktadır. Belirlenen bu problem doğrultusunda 2007–2008 eğitim öğretim yılında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı branşlarından mezun olan 446 öğretmen adayı örneklem olarak belirlenmiştir ve veri toplama sürecinde herhangi bir araç kullanılmamıştır. Öğretmen adaylarının mezuniyet başarı puanı ile KPSS puanı arasında düşük seviyede pozitif yönde bir ilişkinin olduğu aynı zamanda lisans başarı notlarının KPSS puanı üzerindeki etkisinin yüzde 3'lük kısmını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca KPSS puanları üzerinde Cinsiyete ve Bölüme ilişkin olarak anlamlı düzeyde farklılıklar ortaya çıkmıştır. KPSS puanından elde edilen netlerin öğrencilerin bölümlerine ilişkin değişimlerine bakılmış ve anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: KPSS, Mezuniyet Başarı Notu, Öğretmen Adayı, Eğitim Fakültesi, Yüksek öğretim.

---

* Niğde Üni. Eğt. Fak. Eğitim Bilimleri Böl. recepozkan33@hotmail.com

** Niğde Üni. Eğt. Fak. Eğitim Bilimleri Böl. pektassami@gmail.com

An Investigation on the Correlation between the KPSS Scores and the Graduation Success of Education Faculty Senior Year Students (The Case of the Education Faculty)

ABSTRACT: Various examination results carried out after graduation is effective on getting an occupation after university education and almost all fields. PSSE (Public Staff Selection Exam) is one of these examinations. Especially, for education faculty students getting a determined mark from the exam to be assigned as a teacher has been designated as the basic criterion for being assigned in their fields. Because of the qualification of the exam, it is thought that the effect of the courses thought during undergraduate process is not so much but knowing the test technique brings success.

In this research, the problem is that whether there is a correlation between the PSSE scores and the graduation success degree of education faculty senior year students. Through 446 pre-service teachers graduated from various departments of Nigde University education faculty during 2007-2008 education years have been designated as sample group and any scale has not been designated as sample group and any scale has not been used for gathering data. It has been indicated that there is low but positive correlation between the PSSE score and the graduation success degree and the graduation success degree procedure the %3 of the effect on PSSE score. Also, significance difference has been designated about gender and department on PSSE scores. The variation of the PSSE nets of students in terms of departments and significance differences have been indicated.

Key Words: PSSE, Graduation Success Degree, Pre- Service Teachers, Education Faculty, Undergraduate Education.

GİRİŞ

Okullar eğitim kurumlarının önemli unsurlarındandır. Bu unsurların en önemli öğelerinden birisi de öğretmenlerdir. Okul olarak adlandırılan sosyal sistemin en stratejik parçalarından biri öğretmendir. Bir ülkede öğretmenliğin meslek oluşu, devletin öğretmen için yetiştirme ve çalışma ölçüleri koymasıyla olmaktadır. Ancak, geçmişten günümüze öğretmen yetiştirmede ortaya konulan ve uygulanan ölçütlerin çoğu zaman karmaşık ve çelişkili olduğu aynı zamanda yeterli olmadığı görülmektedir (Bursalıoğlu, 1994: 41). Öğretmen yetiştirme, hemen her ülkenin önemli eğitim politikaları içerisinde yer almaktadır. Bu politikaların belirlenmesinde ise eğitim bakanlıklarının öğretmenliğe bakışı, öğretmenliği tanımlaması önemli olmuştur. Bakanlık, resmi kaynaklarda öğretmenliği bir uzmanlık mesleği olarak tanımlamaktadır. Yapılan tanımın doğru olmasıyla birlikte, bu görüşün kağıt üzerinde kaldığı bir gerçektir. Çünkü uygulamalar öğretmenliğin uzmanlık mesleğinden çok herkesin yapabileceği bir iş olduğunu ortaya koyan politikalar izlemiştir (Akyüz 2003: 64).

Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarında yer alan dersler, konuları, içerikleri ve bütünsellik özellikleri bakımından gereken niteliklere sahip öğretmenleri yetiştirmekten uzaktır (YÖK 1998: 14-19).

Eğitim fakülteleri, resmi ve özel öğretim kurumlarına öğretmen yetiştirme işlevini gerçekleştiren yüksek öğretim kurumlarıdır. Bu kurumlardan mezun olan adayların öğretmen olabilmesi için farklı dönemlerde farklı kriterleri sağlamaları gerekmektedir. Son dönemde ise diğer şartlar yanında, adayların KPSS'den (Kamu Personeli Seçme Sınavı) yeterli puanı alabilmeleri en önemli erkendir.

Adayların öğretmen olabilmek için genel kültür-genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarında yapılan sınavdan başarılı olmaları gerekmektedir. Yapılan sınav, içeriği gereği, tamamen teorik bilgiler içermektedir. Ayrıca test teknikleri ile ilgili bilgilere de sahip olmak sınav başarısını arttırmada önemli olmaktadır.

Lisans mezuniyet derecesine bakılmaksızın, KPSS puanına göre atamaların öne çıkarılması, öğretmen adaylarının, özellikle üçüncü sınıftan itibaren KPS Sınavına ağırlık vererek lisans derslerini ikinci plana itmeleri durumunu ortaya çıkarmaktadır. KPS Sınavı yapılışı ve biçimi gereği teorik bilgi ağırlıklı soruları içermektedir. Oysaki eğitim fakültelerinde verilmekte olan dersler içerisinde uygulamalı derslerde ağırlıklı olarak yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının üçüncü sınıftan itibaren KPS Sınavına yönelik çalışmalar içerisinde girmeleri okul derslerinin ikinci plana itilmesi durumunu ortaya çıkarmaktadır. Hatta son zamanlarda KPSS kaygısı nedeniyle ikinci sınıftan itibaren öğrencilerin, lisan derslerinden çok sınavda soru çıkan ya da çıkma ihtimali olan derslere-konulara ağırlık verdiği açıkça gözlenmektedir. Özellikle son sınıf derslerine giren öğretim elemanlarının karşılaştıkları önemli bir sorun, öğrencilerin kendilerini KPSS öğrencisi olarak görmeleridir. Bu nedenle de KPSS'de soru çıkmayan derslere giren öğretim elemanları, öğrencilerin kendilerini fazla zorlamamaları yönünde istekleriyle çok sık karşılaşmaktadırlar. Bu durumda da derslerin, özellikle de KPS Sınavında soru gelen derslerin öğretim elemanlarından, dersi sınava yönelik olarak işlemeleri istenmektedir. Dolayısıyla üniversitelerde lisans derslerinden çok sınav programına uygun hazırlığın öne çıktığı görülmektedir. Hatta öğrencilerin, lisans başarılarını ikinci plana iterek, sınava yönelmeleri söz konusu olmaktadır. Bazı üniversite rektörlerinin, üniversitelerinin başarılarını, öğrencilerinin KPSS başarılarıyla orantılı olarak değerlendirdikleri de görülmektedir.

Başarı duygusu (yalnızca) insana özgü doğal bir duygu ve yetenektir (Doğan, 2004). Bir alandaki başarı durumu ve isteği o alanın

işlevselliği ve hayata yönelik olup olmaması ile yakından ilişkilidir. Bireyin başarısında değişik etkenler söz konusudur. Bu etkenleri birincil ve ikincil etkenler olarak ayırmak mümkündür. Birincil etmenler olarak zekâ, kalıtım, eğitim ve sosyal çevre, ikincil etmenler olarak ise eğitsel tercihler, ailenin kariyeri ve eğitim düzeyi görülebilir (Özkan vd. 2008). Başarı elde etme ve bu başarının devamlılığında bireyin ilk giriştiği işlerdeki başarı ya da başarısızlığının da önemli etkisi olmaktadır. Bu etki olumlu ise bireyin daha sonraki yapacağı işlere güdülenmesinde olumlu olacaktır. Bir kişi bir işe girip onu başardığında benzeri işlerde de başarı beklentisi artmakta, başarısızlığa uğrarsa başarı beklentisi azalmaktadır (Onaran 1981). Başarı güdüsünün devamlılığında ve artarak sürmesini gerçekleştirmek için belirlenen amaçların iyi seçilmesi önemlidir. Yani amaçla güdülenme arasında önemli bir ilişki söz konusudur (Özkan vd. 2008). Güdülenmenin derecesi yapılan işin, gelecekte öğrencinin/kişinin ne işine yarayacağıyla doğru orantılıdır. Bir kişinin işiyle ilgili amaçlar belirleyip bunlara ulaşmaya çalışması onun güdülenmesi açısından önemlidir (Onaran 1981). Eğitim sürecinde öğrenenlere istedik niteliklerin kazandırıldığı yargısına varıldıkça, hem öğrenci, hem okul, hem de eğitim sisteminde performans düzeyinin yükseldiği düşünülür (Tural 2002).

Öğretmenlik mesleği açısından ülke şartları dikkate alındığında, işe girebilmek için üniversiteyi bitirmek ilk şart olarak gözükmektedir. Fakat bununla birlikte üniversiteyi bitirmek kadar önemli olan, üniversite sonunda yapılan sınavlarda başarılı olmak önemlidir. İşe yerleştirmedeki öncelik, yapılan sınavdan alınan puanlardaki başarı oranıdır. Sınavlarda başarılı olma durumu ise doğrudan üniversite eğitimiyle ilişkili gözükmemektedir. Özellikle öğretmenlik bölümleri için teori yanında uygulamalar da mesleki başarı da önemli bir etkidir. Oysaki yapılan sınavların içeriği sadece teoriyi öne çıkarmaktadır. Pratik ise hiç dikkate alınmamaktadır. Bununla birlikte sınavlar, lisans eğitiminin her aşamasında verilen bilgileri tam olarak yansıtmamakta ya da ölçememektedir. Çoktan seçmeli test tekniği ile yapılan sınavların, konuya tam hâkim olmadan da cevaplanabileceği gibi bir olumsuzluğu söz konusudur.

Bu çalışmada, Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı problem konusu yapılmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır. 1. Cinsiyet değişkenine göre; mezuniyet başarı notları arasında ve KPSS puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? 2. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre; mezuniyet başarı notları arasında ve KPSS puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? 3. Öğrencilerin eğitim bilimleri neti, genel kültür neti,

genel yetenek neti ve mezuniyet başarı notlarının KPSS puanı üzerindeki etkisi ne düzeydedir? 4. Öğrencilerin eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti arasındaki ilişki ne düzeydedir? 5. Öğrencilerin mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişki ne düzeydedir? 6. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm göre genel kültür neti, genel yetenek neti ve eğitim bilimleri netleri açısından fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notu, KPSS puanları, genel kültür netleri, genel yetenek netleri ve eğitim bilimleri netleri var olduğu biçimiyle ele alınmıştır. Bu yönüyle araştırma tarama modelindedir. Karasar (2007)'a göre, tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklemi ise 2007–2008 eğitim-öğretim yılında mezun olan Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde farklı branşlarda öğrenim gören 446 son sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Verilerin toplanmasında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrenci işleri aracılığıyla son sınıf öğrencilerinin KPSS sınav sonuçları (genel yetenek, genel kültür ve eğitim bilimleri netleri ile öğrencilerin bu netlere ait KPSS puanları) elde edilmiştir. Ayrıca Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrenci işlerinden öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri ve mezuniyet başarı notları istenerek SPSS-15 programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bu çalışmayla ilgili herhangi bir veri toplama aracı geliştirilmemiştir. ÖSYM'nin hazırlamış olduğu KPSS sınavı sonuçlarından yola çıkılarak bilgiler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Veri analizlerinde ise SPSS-15 programından yararlanılarak Cinsiyet ve bölüme ilişkin Crosstabs(çapraz tablo)'ta frekans dağılımı gösterilmiştir. Cinsiyet değişkeninin Mezuniyet başarı notunda ve KPSS puanındaki

farklılığına bakmak için Independent-Samples T testi kullanılmıştır. Bölüm değişkenine ilişkin Mezuniyet başarı notunda ve KPSS puanında farklılığa bakmak için One-Way Anova kullanılmıştır. Eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti ve mezuniyet başarı notlarının öğrencilerin almış oldukları KPSS puanı üzerindeki etkisine bakmak için de Çoklu Regresyon Analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti arasındaki ilişkiye bakmak için Pearson Correlation analizi yapılmıştır. Öğrencilerin mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişkiye bakmak için de Pearson Correlation analizi yapılmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre genel kültür neti, genel yetenek neti ve eğitim bilimleri netleri açısından anlamlı farklılığın olup olmadığına bakmak için de One-Way Anova kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu bulguların sonuçlarına ulaşabilmek için analizleri SPSS-15 programında yapılmış ve analizlerden yola çıkarak yorumları yapılmıştır.

Aşağıda bu araştırmada kullanılan örnekleme ilişkin cinsiyet ve bölüm değişkeni açısından frekans dağılımları verilmiştir.

		Cinsiyet		Toplam
		Kadın	Erkek	
Bölüm	Sınıf Öğretmenliği	81	98	179
	Türkçe Öğretmenliği	65	45	110
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	48	65	113
	Müzik Öğretmenliği	13	7	20
	Resim Öğretmenliği	19	5	24
Toplam		226	220	446

Tablo-1 Cinsiyet ve Bölüme İlişkin Frekans Dağılımları

Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumları

1) Cinsiyet göre dördüncü sınıf öğretmen adaylarının mezuniyet başarı notları ve KPSS puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
Mezuniyet Başarı Notları	Kız	226	78,05	3,86	444	6,62	,000*
	Erkek	220	75,72	3,57			
KPSS Puanları	Kız	226	69,71	14,21	444	-3,18	,002*
	Erkek	220	73,61	11,49			

Tablo-2 Cinsiyete Göre Mezuniyet Başarı Notları ve KPSS Puanlarına İlişkin t-testi Sonuçları

*p<0,05 anlamlılık düzeyi

Tablo-2'ye baktığımızda 4.sınıf öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni açısından mezuniyet başarı notlarına ilişkin $t_{(444)}=6,62$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu farkın, Kız öğrencilerin mezuniyet başarı notlarının (78,05), erkek öğrencilerin mezuniyet başarı notlarına (75,72) göre daha yüksek olduğundan kaynaklandığı söylenebilir. Cinsiyete göre KPSS puanlarının değişimine bakıldığında ise $t_{(444)}=-3,18$, $p=,002<,05$ 'e göre anlamlı bir fark olduğu ve bu anlamlı farkın erkek öğrencilerin KPSS puanlarının (73,61), kız öğrencilerin KPSS puanlarına (69,71) göre daha fazla olduğundan kaynaklandığı düşünülebilir.

2) 4. Sınıf öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre mezuniyet başarı notları ve KPSS puanları açısından anlamlı bir fark var mıdır?

		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Manidar Fark
Mezuniyet Başarı Notları	Gruplar arası	611,46	4	152,86	11,00	,000*	1-4, 2-4, 3-4
	Gruplar içi	6128,04	441	13,90			
	Toplam	6739,50	445				
KPSS Puanları	Gruplar arası	26618,48	4	6654,62	59,38	,000*	1-3, 1-4, 1-5, 2-3, 2-4, 2-5, 3-4, 3-5
	Gruplar içi	49420,95	441	112,07			
	Toplam	76039,43	445				

* $p<0,05$ anlamlılık düzeyi,

Tablo-3 Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Mezuniyet Başarı Notları ve KPSS Puanlarına İlişkin Anova Sonuçları

Bölümlerin Kodları: Sınıf Öğretmenliği=1, Türkçe Öğretmenliği=2, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği=3, Müzik Öğretmenliği=4, Resim Öğretmenliği=5

Tablo-3'e bakıldığında dördüncü sınıf öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre mezuniyet başarı notlarına ilişkin $F_{(4-441)}=11,001$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Mezuniyet başarı notlarına ilişkin anlamlı farkın Müzik Öğretmenliği öğrencilerinin (81,66) diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin (76,23) Diğer bölümde okuyan öğrencilere göre daha düşük olduğu aşağıdaki Scheffe tablosundan çıkartılmaktadır. 4.Sınıf öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölüme göre KPSS puanları ilişkin $F_{(4-441)}=59,381$, $p=,000<,05$ 'e göre anlamlı bir fark olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlamlı farkın Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin (77,11) diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek puana sahip oldukları ve Resim Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin KPSS puanlarının (52,67) diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre daha düşük olduğu belirtilmiştir.

3) Eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti ve mezuniyet başarı notlarının öğrencilerin almış oldukları KPSS puanı üzerindeki etkisi ne düzeydedir?

	B	Standart Hata	Beta	T	P	İkili r	Kısmi r
Sabit	17,136	2,620		6,539	,000		
Eğitim bilimleri neti	,399	,012	,493	32,858	,000	,903	,843
Genel Kültür Neti	,476	,018	,335	26,714	,000	,769	,786
Genel Yetenek Neti	,405	,015	,339	27,142	,000	,765	,791
Mezuniyet Başarı Notu	-,068	,035	-,020	-1,951	,052	,185	-,093

Tablo-4 KPSS Puanlarının yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analiz sonuçları

Eğitim bilimleri netinin KPSS puanı üzerindeki etkisi $R^2=,815$ $R=,903$ $F=1955,02$ $p=,00$

Genel Kültür Netinin KPSS Puanı Üzerindeki Etkisi $R^2=,60$ $R=,77$ $F=643,64$ $p=,00$

Genel Yetenek Netinin KPSS Puanı Üzerindeki Etkisi $R^2=,59$ $R=,77$ $F=625,52$ $p=,00$

Mezuniyet Başarı Notunun KPSS Puanı Üzerindeki Etkisi $R^2=,03$ $R=,19$ $F=15,67$ $p=,00$

Bu Dört Değişkenin KPSS Puanı Üzerindeki Etkisi $R^2=,958$ $R=,979$ $F=2516$ $p=,00$

Tablo-4 bakıldığında standardize edilmiş regresyon katsayısına (beta) göre yordayıcı değişkenlerin KPSS puanları üzerindeki görece önem sırası; eğitim bilimleri neti, genel yetenek neti, genel kültür neti ve mezuniyet başarı notu şeklinde sıralanmaktadır. Regresyon katsayılarına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise, genel yetenek neti, genel kültür neti ve eğitim bilimleri netinin KPSS puanı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu fakat Mezuniyet başarı notunun önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir. Bu değişkenler birlikte ele alındığında, KPSS puanı üzerinde anlamlı bir yordayıcıya sahiplerdir.

Eğitim bilimleri neti, genel yetenek neti, genel kültür neti ve mezuniyet başarı notunun KPSS puanı üzerindeki etkisine bakıldığında ($R^2=,958$ $R=,979$ $F=2516$ $p=,00$) çok yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki vermektedir. Adı geçen dört değişken KPSS puanındaki toplam varyansın % 95,8'ini açıklamaktadır.

Bu dört değişkenin KPSS puanı ile olan ilişkisine bakıldığında ise eğitim bilimleri neti ile KPSS puanı arasında ikili korelasyonlar incelendiğinde ($,903$) yüksek düzeyde pozitif yönde bir ilişkinin olduğu söylenebilir ama diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon ilişkisinin ($,843$) azaldığı gözlenmektedir. Genel kültür neti ile KPSS puanı arasındaki ilişki ($,77$) yüksek düzeyde ve

pozitif yöndedir. Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ilişkide (,79) çok fazla bir fark gözlenmemektedir. Genel yetenek neti ile KPSS puanı arasındaki ilişkide (,77) yüksek düzeyde pozitif bir ilişki vardır. Diğer değişkenler kontrol edildiğinde ilişki (,79) çok fazla bir değişiklik göstermemektedir. Mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişki (,185) çok düşüktür ve pozitif yöndedir. Ama diğer değişkenler sabit tutulduğunda ilişki düzeyi (-,09) çok aşırı düşmüştür ve ilişki ters yönü göstermektedir yani ters yönde çok düşük bir ilişkinin olduğunu söyleyebilir.

Regresyon analizine göre iş doyumunun yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği (matematiksel model) aşağıda verilmiştir.

$$DOYUM^I = 17,136 + 0,399E.Neti + 0,476GKNeti + 0,405GYNeti - 0,068 Mez. Notu$$

4) Öğrencilerin eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Sınav Netleri	Genel Yetenek Neti	Eğitim Bilimleri Neti
Eğitim Bilimleri Neti	,61	
Genel Kültür Neti	,38	,63

Tablo-5 Eğitim bilimleri Neti, Genel Kültür neti ve Genel Yetenek neti arasındaki Pearson Correlation katsayıları

Tablo-5'e bakıldığında eğitim bilimleri neti ile genel yetenek neti arasında (,61) orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Genel yetenek neti ile genel kültür neti arasında (,38) ilişki düzeyi düşük seviyede ve pozitif yöndedir. Eğitim bilimleri neti ile genel kültür neti arasında (,63) orta düzeyde pozitif yönde bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Eğitim bilimleri netleri yüksek olan öğrencilerin genel kültür ve genel yetenek netlerini de artırdığı söylenebilir.

5) Öğrencilerin mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişki ne düzeydedir?

	KPSS Puanı
Mezuniyet Başarı Notu	,19

Tablo-6 Mezuniyet Başarı Notu İle KPSS Puanları Arasındaki Pearson Correlation Katsayısı

Tablo-6'ya bakıldığında mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişki düzeyi (,19) pozitif yönde çok düşük düzeyde bir ilişki göstermektedir. Buradan yola çıkarak mezuniyet başarı notlarının KPSS puanlarına etkisinin olmadığı sonucu çıkartılabilir.

6) Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm göre genel kültür neti, genel yetenek neti ve eğitim bilimleri netlerine açısından fark var mıdır?

		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Manidar Fark
GY.Neti	Gruplar arası	32225,39	4	8056,35	169,62	,000*	1-2, 1-3, 1-4, 1-5, 2-3, 2-4, 2-5, 3-5
	Gruplar içi	20946,42	441	47,50			
	Toplam	53171,81	445				
GK.Neti	Gruplar arası	5541,48	4	1385,37	19,04	,000*	1-4, 1-5, 2-4, 2-5, 3-4, 3-5
	Gruplar içi	32086,89	441	72,76			
	Toplam	37628,37	445				
EB.Neti	Gruplar arası	26731,78	4	6682,95	32,97	,000*	1-3, 1-4, 1-5, 2-3, 2-4, 2-5, 3-5
	Gruplar içi	89401,44	441	202,72			
	Toplam	116133,2	445				

* $P < 0,05$ anlamlılık düzeyi, Bölümlerin Kodları: Sınıf Öğretmenliği=1, Türkçe Öğretmenliği=2, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği=3, Müzik Öğretmenliği=4, Resim Öğretmenliği=5

Tablo-7 Öğrenim Görülen Bölüm İle Genel Kültür Neti, Genel Yetenek Neti ve Eğitim Bilimleri Netine İlişkin Anova Sonuçları

Tablo-7'ye bakıldığında öğrencilerin genel yetenek netlerine ilişkin bölüm bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F_{(4-441)} = 169,62$ $p = ,00 < ,05$). Bu anlamlı farkın aşağıdaki scheffe tablosunda Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin genel yetenek netleri (47,97) diğer bölümde okuyan öğrencilerin netlerine göre daha yüksektir. Resim Öğretmenliği öğrencilerinin netleri (24,26) diğer bölümdeki öğrencilerin netlerine göre daha düşüktür.

Öğrencilerin genel kültür netlerine ilişkin bölüm bakımından anlamlı bir fark olduğunu yukarıdaki tablo göstermektedir ($F_{(4-441)} = 19,04$, $p = ,000 < ,05$). Bu anlamlı farkın aşağıdaki scheffe tablosunda Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin genel kültür netleri (40,06) diğer bölümde okuyan öğrencilerin netlerine göre daha yüksektir. Müzik öğretmenliği öğrencilerinin netleri (26,36) diğer bölümdeki öğrencilerin netlerine göre daha düşüktür.

Öğrencilerin eğitim bilimleri netlerine ilişkin bölüm bakımından anlamlı bir fark olduğunu yukarıdaki tablo göstermektedir ($F_{(4-441)} = 32,97$, $p = ,000 < ,05$). Bu anlamlı farkın aşağıdaki scheffe tablosunda Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin genel kültür netleri (69,02) diğer bölümde okuyan öğrencilerin netlerine göre daha yüksektir. Resim öğretmenliği öğrencilerinin netleri (45,82) diğer bölümdeki öğrencilerin netlerine göre daha düşüktür.

Buradan yola çıkarak aşağıdaki scheffe tablolarına bakıldığında: Resim ve Müzik öğretmenliğinde okuyan öğrenciler genel yetenek, genel

kültür ve eğitim bilimleri netleri açısından diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre düşük seviyededir.

Sosyal bilgiler öğretmenliğinde okuyan öğrenciler bu üç değişken için karşılaştırdığımızda genellikle orta düzeydedir. Müzik öğretmenliği ve resim öğretmenliğinin üstünde, Sınıf öğretmenliği ve Türkçe öğretmenliğinin genellikle altında yer almaktadır.

Genel yetenek bakımından sınıf öğretmenliği Diğer bölümlere göre daha başarılıdır. Ancak Genel kültür ve Eğitim Bilimleri netleri açısından Türkçe öğretmenliğinin altında kalmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin KPSS den elde ettikleri puanları nelerin yordadığını ortaya çıkararak lisans derslerinden elde ettikleri başarı notlarının KPSS puanlarına etkisini ortaya çıkarmak ve yorumlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda alt problemlere ilişkin bulgulardan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

1.Cinsiyet değişkenine ilişkin mezuniyet başarı puanları ve KPSS puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin başarı notlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek, erkek öğrencilerin KPSS puanlarının ise kız öğrencilerin KPSS puanlarına göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçtan yola çıkarak, kız öğrenciler lisans derslerine düzenli olarak çalışarak KPSS'ye hazırlanmada sıkıntı yaşadıkları ya da sınavı fazla önemsemedikleri, erkek öğrencilerin ise sadece KPSS'ye hazırlanarak lisans derslerini önemsemedikleri ya da sadece geçebilecek kadar çalıştıkları, bunun sonucunda da erkek öğrencilerin sınavda daha başarılı oldukları sonucuna varılabilir.

2. Öğretmen adaylarının öğrenim görmüş oldukları bölüm değişkenine ilişkin mezuniyet başarı notları ve KPSS puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında her ikisinde de anlamlı bir farklılık ortaya çıkmaktadır. Bu anlamlı farkın kaynağı Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin lisans derslerini ihmal ederek sadece KPSS'ye hazırlandıkları için, mezuniyet başarı notları en düşük olan bölümdür aynı zamanda KPSS puanı en yüksek olan bölüm Sınıf Öğretmenliği öğrencileridir. Resim Öğretmenliği öğrencileri ise KPSS den düşük puanlarla atandığı için sınavı çok fazla önemsemeyerek sadece lisans derslerine ağırlık vermişlerdir, bu yüzden mezuniyet başarı notu en yüksek olan bölümler Resim Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliğidir. KPSS puanında ise en düşük puana sahip bölümlerdir.

3. Eğitim bilimleri neti, genel kültür neti, genel yetenek neti ve mezuniyet başarı notunun KPSS puanı üzerindeki etkileri %95,8 düzeyindedir. Bunlardan en çok etkiye sahip olan eğitim bilimleri neti $R^2=,81$ düzeyindedir, genel kültür neti $R^2=,60$ düzeyindedir, genel yetenek neti $R^2=,59$ ve mezuniyet başarı puanı ise $R^2=,03$ ile en az etkiye sahip olan değişkendir. Burada öğretmen adaylarının lisans derslerinden almış oldukları notların KPSS puanı üzerinde etkisinin yok denecek kadar az olduğunu göstermektedir. Mezuniyet başarı notunun KPSS puanları üzerinde bir etkisi olmadığı bilinciyle, öğrencilerin derslerini gerekli notu alabilecek derecede önemsediklerini ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla böyle bir sistemde akademik başarının önemli olmadığı sonucundan hareketle öğrencilerin lisans notlarını fazla önemsemeyen, kendilerini göreve atanmaya yönelik KPS sınavına hazırladıkları bir sistem ortaya çıkmaktadır.

4. Öğretmen adaylarının mezuniyet başarı notu ile KPSS puanı arasındaki ilişkiye baktığımızda $r=,19$ 'a göre çok düşük seviyede pozitif yönde bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Bu sonuç, öğrencilerin lisans başarılarının KPSS'ye hiçbir getirisinin olmadığını düşünerek sadece sınava çalışarak atanabileceklerinin alanla ilgili eksikliklerinin daha sonra da tamamlayabileceklerini düşünerek dersleri ihmal etmelerine sebep olmuştur.

5. Bölüm değişkenine ilişkin netler arasındaki farklılıklara baktığımızda, Genel yetenek netlerine göre Sınıf Öğretmenliği en yüksek ve Resim Öğretmenliği en düşük nete sahiptir. Genel Kültür netine baktığımızda Türkçe Öğretmenliği en yüksek Müzik Öğretmenliği en düşük netlere sahiptir. Eğitim Bilimleri netlerine baktığımızda Türkçe Öğretmenliği bölümü en yüksek Resim Öğretmenliği bölümü en düşük netlere sahiptir.

*

Bu sonuçlardan yola çıkarak ulaşabildiğimiz tek bir kavram var, bu sınav sistemi değişmediği sürece derslerin hep ikinci planda kalacağıdır. KPSS türü sınavlar sayesinde dershaneler daha çok ilgi gördüğü için eğitim sistemi ticarethanelerin bir numaralı geçim kaynağı olmuştur. Üniversitelerdeki eğitimin öğrencilere bir şeyler aktarmaktan çok öğrencilerin aklında olan sınav kaygısından dolayı öğretim elemanlarından KPSS'ye yönelik ders anlatmaları ve sınavda çıkmayan ayrıntılardan uzak durmaları doğrultusunda beklentiler oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Yahya (2003), “Eğitim Tarihimize Günümüze Kadar Öğretmen Yetiştirilmesi ve Sağlanması İlkeleri, Uygulamaları” *Eğitimde Yansımalar VII: Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu*, (21-23 Mayıs Sivas), Tekışık Yayıncılık, Ankara.
- BURSALIOĞLU, Ziya (1994), *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, PEGEM Yayınları No: 9 Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2002), *Veri Analizleri El Kitabı*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- DOĞAN, İsmail (2004), *Sosyoloji –Kavramlar ve Sorunlar-*, PegemA Yay, Ankara 69-217.
- HUNGTINGTON, Samuel, S. (2000), “*Cultures Count*”, *Culture Matters, Basic Books, 2000, s.XIV’den*.
- KARASAR, Niyazi (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- KOZLU, Cem (2003), *Öfkeden Çözüme*, İstanbul.
- Milliyet Pazar Eki*, 1 Eylül 2002- 13 Temmuz 2003 tarihleri arası bütün sayılar.
- ONARAN, oğuz (1981), “Çalışma Yaşamında Güdülenme Kuramları”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, s.205, Ankara.
- TURAL, Nejla K. (2002), “Öğrenci Başarısında Okul Değişkenleri ve Eğitimde Verimlilik”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı:1-2, Ankara.
- ÖZKAN, Recep, Gündüz, Mustafa (2008), “Başarının Sosyo-Kültürel Kökenleri, Başarılı Olanlarla Yapılan Söyleşiler Üzerinden Bir İnceleme”, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 16, s.149, Sakarya.
- YÖK (1998), *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*, Y.Ö.K. Ankara.